

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. gen. broni K. Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA

JAWNE

Egz. Nr 1

plk dr Jan UCHAŃSKI

WOJSKA OBRONY POWIETRZNEJ KRAJU
JAKO RODZAJ SIŁ ZBROJNYCH

(Skrypt wykładu)

~~07286~~
~~07286~~

~~040409~~

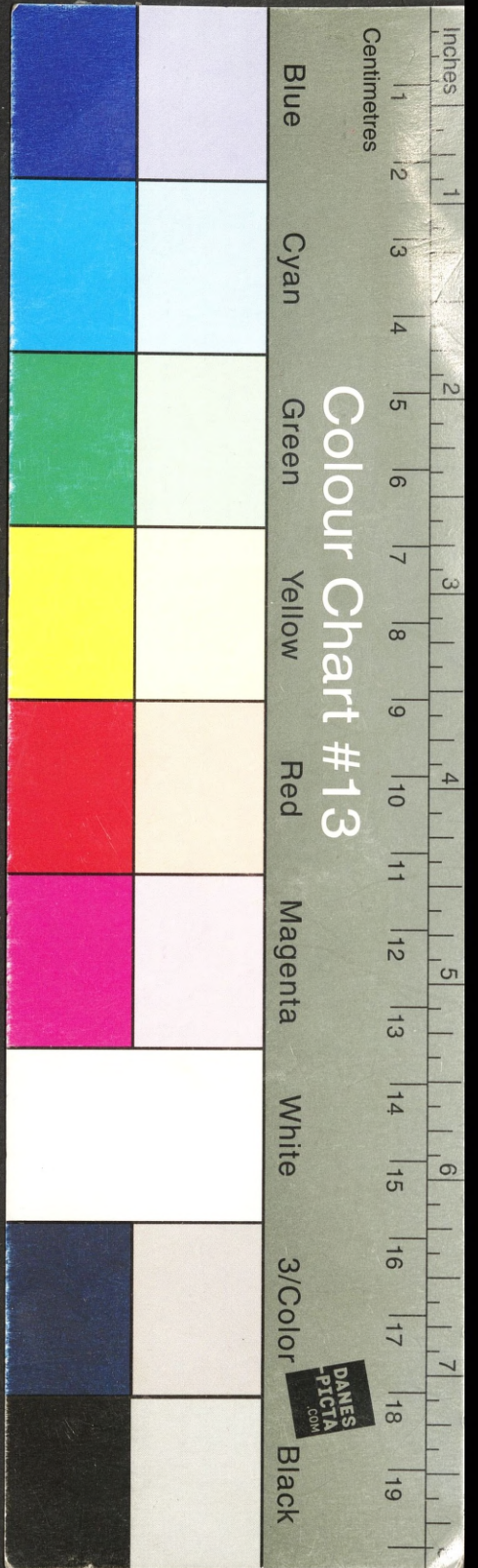
BIBLIOTEKA NAUSIWA ASR WP
Archiwum lotnictwa Specjalnych
Nr ewid. _____

REMBERTOW

LISTOPAD

1965

~~040409~~

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA

JAWNE

№ 40

Egz. Nr 1

plk dr Jan UCHAŃSKI

WOJSKA OBRONY POWIETRZNEJ KRAJU
JAKO RODZAJ SIŁ ZBROJNYCH

(Skrypt wykładu)

~~07286~~

~~07286~~

~~040409~~

BIBLIOTEKA NAUSOWA ASG WP
Archiwum historyi Zbrojnych Sił
Nr ewid. _____

REMBERTOW

LISTOPAD

1965

~~040409~~

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA
/ KATEDRA WOJSK OPK /

JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~

~~XXXXXXXXXX~~

8 g. 12. 1

"ZATWIERDZAM"
KOMENDANT ODDZIAŁU WOJSK
OPK I LOTNICTWA

Imeli. nr 12 657

[Signature]
plk. prof. Remigiusz WOJNOWICZ

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1969 roku
art. 88 ust. 2
(Dz. U. 1969 Nr 11 poz. 95)
.....
podpis

Data ..... 1969 rok

plk. dr. Jan UCHANSKI

WOJSKA OBRONY POWIETRZNEJ KRAJU
JAKO RODZAJ SIŁ ZBRÓJNYCH

/Skrypt wykładu/

BIBLIOTEKA NAUCZONA ASE WP
Archiwum Dziła Literatury Specjalnych

wid. ~~XXXXXX~~ 40409

WYKAZ ZAGADNIEN

W s t ę p

1. Rola i miejsce wojsk OPK w systemie Sił Zbrojnych.
2. Wpływ społecznych warunków działań wojennych na organizację systemu OPK.
3. Skład, struktura organizacyjna oraz wyposażenie stawiane obronie powietrznej Kraju. Zadania wojsk OPK.
4. Rodzaje wojsk OPK, ich charakterystyka i przeznaczenie oraz zasady ataku.

Z a k o n c e k s j e.

W s t e p

Państwa imperialistyczne, włączając do siebie pakt NATO, ze Stanami Zjednoczonymi na czele, realizując politykę agresji, przygotowują swoje Siły Zbrojne do rozpoczęcia nowej wojny światowej przeciwko państwom obozu socjalistycznego. Choć od pewnego czasu na zachodzie propaguje się teorię tak zwanej "wojny ograniczonej", która zakłada, że działania wojenne nawet w wojnie między obozami imperialistycznym i socjalistycznym mogą w pewnych okolicznościach rozpoznać się bez użycia broni jądrowej i, że dopiero w toku wojny może dojść do jej użycia, to jednak rozbudowa arsenału broni jądrowej, zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych nie ustaje. Nie nie wskazuje na to, że państwa zachodnie będą dążyły do zahamowania dalszego rozwoju broni jądrowej i dalekosiężnych środków jej przenoszenia. Głównym środkiem przenoszenia ładunku jądrowego do wyznaczonych obiektów ataku mają być zakłady o różnym zasięgu i lotnictwo. W związku z lansowaną teorią "wojny ograniczonej" ostatnio na zachodzie coraz więcej uwagi poświęca się rozbudowie pilotowanego lotnictwa, głównie samolotów o prędkościach supersonicznych /M 3/, jako uniwersalnych środków przenoszenia zarówno broni jądrowej, jak konwencjonalnej.

Nasz obóz socjalistyczny ze Związkiem Radzieckim na czele konsekwentnie realizuje politykę pokojowego współdziałania państw o różnych ustrojach politycznych. Jednak w odpowiedzi na wyścig zbrojeń w państwach imperialistycznych państwa obozu socjalistycznego zmuszone są przygotować swoje siły zbrojne w celu skutecznej obrony własnych narodów przed niespodziewanym napadem agresorów.

Polska Zjednoczona Partia Robotnicza i Rząd PRL, uwzględniając groźbę możliwego napadu państw kapitalistycznych na nasz kraj czynią określone przedsięwzięcia w celu

podniesienie zdolności bojowej naszych wojsk. Tym samym w poważnym stopniu przyczyniamy się do umocnienia Zjednoczonych Sił Zbrojnych Państwa Układu Warszawskiego.

W ramach tych przedsięwzięć zorganizowana jednolity i sparty system obrony i skonstruowane wojska OPK jako rodzaj Sił Zbrojnych WP. Ponadto w ostatnim okresie powstała w nas do życia organa wojskowo-cywilny Obrony Terytorium Kraju, którego zadaniem jest przygotowanie społeczeństwa i kraju do obrony ludności, przemyśle, miast, osiedli i zasobów materialowych w przypadku przyszłej wojny.

Celem niniejszego skryptu-wykładu jest wprowadzenie słuchaczy w ogólną problematykę Obrony Powietrznej Kraju, zapoznanie z warunkami i wyznacznymi współczesnej OPK oraz z charakterystyką poszczególnych rodzajów wojsk, spełniających funkcje sił i środków obrony powietrznej.

I. ROLA I MIEJSCE WOJSK OPK W SYSTEMIE SIŁ ZBROJNYCH.

Rola i miejsce wojsk OPK w systemie sił zbrojnych na przestrzeni ich istnienia warunkowane były rozwojem i znaczeniem siły uderzeniowej środków napadu powietrznego na danym etapie. Dlatego też, by mówić o roli i miejscu wojsk OPK w systemie Sił Zbrojnych na współczesnym etapie rozwoju techniki wojennej należy krótko cofnąć się do faktów historycznych. Bowiem w nauce wojennej, której zasadnicze zasady sformułowane są na doświadczeniach pokoleń, nie ma odgrywać tak poważnej roli jak fakty.

Powstanie wojsk obrony powietrznej ściśle wiąże się z naczyniami lotnictwa wojskowego i zastosowaniem jego na polu walki. Lotnictwo, jako środek napadu powietrznego rozpoczęło swój szlak bojowy w okresie I wojny światowej. W tym czasie, ze względu na bardzo ograniczone możliwości bojowe, nie stanowiło ono większego znaczenia w działaniach wojennych. Samolot bojowy wykorzystywany był głównie do zadań rozpoznawczych i częściowo do bombardowania obiektów

na polu walki. W tym okresie powstawały również środki wal-
ki z samolotów w powietrzu. Początkowo do tego celu używano
zwykłej artylerii polowej i broni piechoty, a nieco później
samolotu myśliwskiego.

Okres między I-ą a II-gą wojną światową charaktery-
zował się jakościowym i ilościowym wzrostem lotnictwa woj-
zennego. Ciągły wzrost wsielego działania i siły uderzenio-
wej lotnictwa bombowego, powoduje przesuwania się ciężaru
walki szrajnej z frontu na głębokie zaplecze państwa. Tak
wice powstaje nowy problem obrony zaplecza przed rozpozna-
niami i atakami z powietrza.

W Polsce w 1926 r. utworzono Inspektorat Obrony Powiet-
rzanej Państwa, a ponadto istniała Liga Obrony Powietrzanej
i Przeciągawowej /LOPP/. Był to niewątpliwie okres narodzin
Wojsk Obrony Powietrzanej Kraju. W początkowym okresie
uzbrojenie ich było prymitywne, a działania niedokonalie i
mało skuteczne. Niemniej już wtedy odgrywały one istotną rolę,
postawiając swobodę działania nieprzyjaciela powietrznego.
Od tego czasu ogromnie wzrosła rola wojsk OPK w systemie
sił zbrojnych, całkowicie zmieniło się ich uzbrojenie,
charakter wykonywanych zadań, organizacja i skład. Szybki
rozwój środków napadu powietrznego i środków walki z nimi
wywierał stale decydujący wpływ na formy organizacyjne szraj-
ny powietrznej kraju. Pojawienie się rakiet i statków kosmi-
cznych - to nowa rewolucja w poglądach na przyszłą wojnę,
bowiem kosmos staje się nowym polem walki. Obecnie możliwo-
ści środków napadu powietrznego wzrosły nieporównywalnie
do okresu wzmianowanego i są one zdolne do zniszczenia bronią
jądrową nie tylko oddzielnych obiektów, ale i całych obaza-
rów, a nawet państwa i kontynentów. Badacze i zachoźni
specjaliści obliczyli, że wystarczą około 100 ładunków me-
klearnych o sile 2 Mt eksplodowanych w krótkich odstępach
czasu nad terytorium państwa o rozciągniętym przemyśle, któ-
rego obszar wynosi od 100 do 200 tys. km², aby zniszczyć

wszystkie jego okręgi przemysłowe i administracyjno-polityczne w granicach, a terytorium w znaczących kierunkowych substancjami przemieniotwórczymi wyszczególnić.

Rozwój techniki wojennej, a zwłaszcza środków napadu powietrzno-kosmicznego posiada decydujący wpływ na charakter przyszłej wojny. Dlatego też rolę i miejsce wojsk OPI w systemie sił zbrojnych należy rozpatrywać w ścisłym związku z charakterem przyszłej wojny, wojny jądrowej.

W odróżnieniu od niniejszych wojen, które zwykle rozpoczynają się od walk granicznych, ewentualna przyszła wojna od razu może ogarnąć najgłębsze zaplecze walczących państw, przy czym nie będzie ani jednej stolicy, ani jednego dużego regionu przemysłowego czy też administracyjnego, ani jednego ośrodka strategicznego, które nie byłyby zaatakowane nie tylko w pierwszych dniach, lecz w pierwszych minutach wojny.

W świetle potęgi współczesnych środków napadu powietrzno-kosmicznego i tendencji dalszego ich rozwoju oraz w świetle współczesnych poglądów na charakter przyszłej wojny można z całym przekonaniem wysunąć tezę, że zwycięstwo lub klęska w obecnej wojnie w pewnym stopniu /jeśli nie wyłącznie/ zależą od skuteczności obrony państwa przed uderzeniami z powietrza i kosmosu. Jak w poprzednim okresie działań wojennych w II wojnie światowej przełamania granicznych linii obronnych : 1939 r - w Polsce, 1940 we Francji, 1941 r - w ZS. Radzieckim posiadało poważny wpływ na dalsze działania wojenne walczących stron, tak w przyszłej wojnie rozbicie państwa uderzeniem z powietrza i kosmosu może zdecydować o dalszym losach jego istnienia. Można tutaj wysunąć również następną, pochodną tezę, że jeśli wojska OPI nie będą w stanie skutecznie przeciwstawić się uderzeniom przeciwnika z powietrza i kosmosu, że trudno będzie mówić o rozwinięciu i powodzeniu działań wojsk operacyjnych. A więc, sukcesu działań wojsk operacyjnych i pracy zaplecza należy szukać przede wszystkim w osiągnięciu sukcesu walki ze środkami napadu powietrzno-kosmicznego nieprzyjaciela.

Środki napadu powietrzno-kosmicznego nieprzyjaciela mogą być niszczone zarówno na ziemi, jak i w powietrzu. Środki te, gdy znajdują się jeszcze na ziemi, posiadają wyjątkowo niekorzystną sytuację, pozbawione są przede wszystkim możliwości szybkiego stosowania manewru, a więc mogą być masowo niszczone bronią jądrową.

Sytuacja gwałtownie zmienia się na korzyść środków napadu powietrzno-kosmicznego, gdy znajdują się one w powietrzu. Wówczas właśnie one posiadają swobodę wyboru najkorzystniejszych warunków lotu i stosowania różnorodnych form manewru obronnego, a więc niszczenie ich w tych warunkach będzie szczególnie utrudnione.

Stąd nasuwa się wniosek, że niszczenie środków napadu powietrzno-kosmicznego nieprzyjaciela na ziemi powinno być we współczesnych warunkach należnym zadaniem własnych środków zaczepnych - lotnictwa i rakiet.

Jednakże całkowite zniszczenie wszystkich środków napadu powietrzno-kosmicznego nieprzyjaciela na ziemi jest niemożliwe. Część z nich będzie zawsze miała szansę startu do wykonania swojego zadania. Dlatego też te środki, które będą wykonywać swój lot do naszych obiektów mogą być wówczas niszczone jedynie przez środki obrony powietrzno-kosmicznej.

Należy sobie tutaj wyjaśnić, że w warunkach naszego państwa posiadamy możliwość organizowania tylko aktywnej obrony powietrznej, to znaczy niszczenia środków napadu powietrznego w postaci pilotowanych samolotów i bezpilotowanych samolotów-pocisków. A więc aktywna obrona powietrzna przed tymi środkami, które dla swego lotu wykorzystują właściwości aerodynamiczne dolnych warstw atmosfery i są dostępne do niszczenia ich przez artylerię plot i rakietową OP oraz samoloty myśliwskie. Natomiast w tej chwili nie posiadamy możliwości zwalczania w przestrzeni powietrzno-kosmicznej rakiet balistycznych i satelitów, lub samolotów orbi-

-talnych, o których coraz częściej sygnalizuje literatura wojskowa. Środki te, po ich wystartowaniu, mogą być niszczone antyrakietami, dla których musi istnieć odrębny system wykrywania, naprowadzania i dowodzenia. Dlatego też nie należy utożsamiać organizacji i środków zwalczania rakiet balistycznych i satelitów w przestrzeni powietrzno-kosmicznej z organizacją i środkami zwalczania samolotów i samolotopocisków w przestrzeni powietrznej. Mając powyższe na uwadze, naszą obronę powietrzną kraju należy rozpatrywać jako walkę ze środkami napadu powietrznego, wykonującymi swój lot w dolnych warstwach atmosfery.

Współczesny charakter wojny i siła uderzeniowa posiadanych współcześnie przez nieprzyjaciela środków napadu powietrznego wskazują na to, że obrona powietrzna z drugorzędnej roli, jaką spełnia w czasie pierwszej wojny światowej, obecnie, a nawet już w czasie II wojny światowej, przekształciła się w zespół wojskowych i cywilnych przedsięwzięć mających ściśle ważne znaczenie dla bezpieczeństwa całego kraju.

II. WPŁYW WSPÓŁCZESNYCH WARUNKÓW DZIAŁAŃ WOJENNYCH NA ORGANIZACJĘ SYSTEMU OPK.

Szybkie zmiany w sytuacji naziemnej i powietrznej oraz konieczność częstych przegrupowań wojsk i przesunięć stanowisk dowodzenia i punktów naprowadzania.

Wysoki stopień motoryzacji wojsk lądowych i masowe stosowanie środków jądrowych za pomocą rakiet i lotnictwa umożliwią prowadzenie współczesnych operacji lądowych z dużym rozmachem i o bardziej zdecydowanych osiach.

Szerokie stosowanie desantów powietrznych w operacyjnej głębokości¹ na terytorium kraju spowoduje powstawanie nowych ognisk i rejonów działań bojowych.

W wielu przypadkach należy oczekiwać niejasnych sytuacji i dużych trudności w uzyskaniu aktualnych danych o położeniu wojsk własnych i nieprzyjaciela. W tej sytuacji należy również oczekiwać szerokiej działalności grup dywersyj-

-no sabotażowych nieprzyjaciela na obwarach kraju, które do czasu ich zlikwidowania mogą stworzyć groźną sytuację dla wojsk i systemu dowodzenia OPK.

Dane możliwości manewrowe lotniczych środków napadu powietrznego, ich prędkości i zasięg działania pozwolą nieprzyjacielowi na szybkie przenoszenie wysiłku lotnictwa w różnych kierunkach na inne. Przy dużych prędkościach lotu skraja się ona na przechwytywanie celu powietrznego, a sama walka powietrzna staje się bardziej dynamiczna.

Dane taktyczno-techniczne środków napadu powietrznego i warunki/bazowania pozwalają nieprzyjacielowi na wyęcie pierwszemu uderzeniu na kierunku zachodnim do 200 samolotów-pocisków /trzy salwy/ i do 2300 samolotów, w tym ponad 900 nosicieli ładunków jądrowych. Należy oczekiwać, że podczas pierwszego dziennego uderzenia nad terytorium tylko północnej grupy państwa Układu Warszawskiego będzie działać do 700 samolotów różnego przeznaczenia.

Zmianowa wyęcie przez nieprzyjaciela lotnictwa przy działaniach w składzie małych grup / po 2-4 samoloty/ i pojedynczych samolotów / w warunkach wojny jądrowej/ w całym zakresie wysokości od 120 do 22000 m, pokonujących system OP na szerokim froncie pod całą siłą rakiet, znaczenie utrudni określenie głównego kierunku jego działań oraz musi środki OPK do jednoczesnego przeciwdziałania dużej ilości celów powietrznych.

W tej skomplikowanej sytuacji system dowodzenia siłami i środkami OP naszego kraju powinien być w stanie zapewnić opracowanie i przekazywanie w systemie powiadomienia nie mniej niż 200-250 informacji o samolotach nieprzyjaciela, sprężyste dowodzenie działaniami bojowymi artylerii rakietowej OP i lotnictwa myśliwskiego w czasie niszczenia celów powietrznych. Dowodzenie aktywnymi środkami OPK powinno przy tym być wykorzystujące skutecznie zarówno na małych, jak i na dużych wysokościach oraz w warunkach stosowania przez nieprzyjaciela intensywnych zakłóceń radioelektronicznych.

Szerokie stosowanie broni jądrowej przez strony walczące osłabi sprawność systemu dowodzenia wojskami OPK oraz zmusi je do ciągłego stosowania manewru wojskami i stanowiskami dowodzenia w celu uniknięcia masowych strat. W warunkach wojny atomowej stacjonarność systemu OPK staje się tylko pozorną, bowiem, jeżeli ten system chce spełnić swe funkcje musi być manewrowym i trudno wykrywalnym dla nieprzyjaciela. Konieczność ciągłego stosowania manewru przez siły i środki OPK zwiększa z kolei ich potrzeby ilościowe i strudnia w dowodzeniu wojskami w czasie znalezania celów powietrznych.

W wojnie jądrowej dowodzenie wojskami OPK będzie przebiegało w warunkach wysokiego stopnia skażeń promieniotwórczych. W niektórych okolicznościach sytuacji bojowej chmury pyłu promieniotwórczego mogą pokrywać znaczne obszary kraju. Chmury te wywierają ujemny wpływ na pracę środków radiowych i stacji radiolokacyjnych. W pierwszym przypadku: na jonizowane chmury mogą pochłaniać fale radiowe, w drugim - odbijać nit je w ciągu kilku sekund, a nawet minut. Ponadto w ciągu 15 min od chwili wybuchu jądrowego stopień promieniotwórczości chmury pyłu promieniotwórczego jest niebezpieczny dla życia pilota, okoliczność ta powinna być szczególnie uwzględniona w procesie lotów samolotów myśliwskich na przechwytywanie celów powietrznych.

W celu zmniejszenia szkodliwego działania chmur pyłu promieniotwórczego na pracę środków łączności i stacji radiolokacyjnych oraz w celu zachowania żywotności całego systemu dowodzenia wojskami OPK należy roznieść stanowiska dowodzenia i punkty naprowadzania w miejscach mniej narażonych na użycie broni jądrowej przez nieprzyjaciela.

W warunkach masowego stosowania broni jądrowej należy spodziewać się dużych strat w środkach dowodzenia wojskami OPK, ażeby w tej sytuacji zapewnić wysoką skuteczność pracy całego systemu dowodzenia należy więc posiadać dostateczny odwód środków łączności, radiolokacyjnych itp.

Obecność na wyposażeniu wojsk OPK lotnictwa myśliwskiego i artylerii raketowej OP, posiadających wysoką skuteczność niszczenia celów powietrznych /około 0,8/ wskazuje na konieczność ścisłego współdziałania pomiędzy tymi środkami, szczególnie w zakresie podziału celów między nimi. Jednoczesne użycie tych środków do niszczenia jednego i tego samego celu nie zawsze będzie wskazane i uzasadnione, gdyż potrzeby tych środków w warunkach zmasowanego nalotu nieprzyjaciela będą niewątpliwie większe. Ponadto mogą mieć miejsce takie sytuacje, kiedy cele powietrzne będą jednocześnie niszczone przez rakiety i myśliwce, a inne, być może ważniejsze, będą bezkarnie wykonywały swój lot do obiektu uderzenia.

Myśliwce OPK będą niszczyć cele powietrzne na wszystkich dostępnych dla samolotu wysokościach, na pełny taktyczny promień działania, a nikielady na pełny zasięg samolotu z wykonaniem lądowania na lotniskach sąsiadów. Wskutek ograniczonego zasięgu środków łączności radiowej, przy takim charakterze działań lotnictwa myśliwskiego powstaje konieczność częstego przekazywania dowodzenia samolotami w powietrzu z jednego punktu na drugi. Wymaga to organizacji współdziałania nie tylko pomiędzy stanowiskami dowodzenia i punktami na prowadzenia IM wewnątrz korpusu OPK /Armii OPK/, ale również z systemem dowodzenia IM Frontu, Marynarki Wojennej i państw sąsiednich. Konieczność częstego przekazywania dowodzenia samolotami myśliwskimi w powietrzu jest więc sytuacją wymuszoną i wpływającą ujemnie na organizację i skuteczność dowodzenia, zwłaszcza w procesie na prowadzenia myśliwców na cele powietrzne.

Działania bojowe lotnictwa myśliwskiego pojedynczymi samolotami i w składzie małych grup /para, klucz/ stwarzają zupełnie inne warunki organizacji dowodzenia, niż te, które istniały w czasie drugiej wojny światowej. Wówczas przebieganie celów powietrznych odbywało się głównie grupami /esadra, pułk i więcej/. Te nowe warunki wymagają przede wszystkim

znacznego zwiększenia środków dowodzenia, zwłaszcza, gdy powstaje konieczność jednoczesnego wylotu dużej ilości samolotów, jak również większej operatywności samego dowodzenia.

Dowodzenie wojskami OPK będzie przebiegało w warunkach silnych zakłóceń radioelektronicznych stwarzanych przez nieprzyjaciela. Spowoduje to konieczność częstych zmian reżimów pracy środków łączności radiowej i stacji radiolokacyjnych, przechodzenie na zapasowe kanały, jak również posiadania znacznej ilości środków rezerwowych. Często z tego powodu wynikną potrzeby przekazywania dowodzenia samolotami myśliwskimi na nie zakłócone stanowiska dowodzenia i punkty naprowadzania. W tej sytuacji należy dążyć do stworzenia takich warunków, które uniemożliwiłyby nieprzyjacielowi prowadzenie rozpoznania pracy naszych środków dowodzenia i organizację skutecznej walki elektronicznej.

Mając na uwadze powyższe warunki działań bojowych współczesny system OPK powinien zapewniać :

- celowości i skuteczności użycia wojsk OPK we wszystkich warunkach sytuacji bojowej, zwłaszcza w warunkach masowych nalotów lotnictwa npla pod osłoną silnych zakłóceń radioelektronicznych ;
- wystarczającą pojemność systemu wykrywania i powiadamiania w zakresie przekazywanych informacji o działaniach środków napadu powietrznego i własnego lotnictwa ;
- wystarczającą pojemność radiolokacyjnego systemu w zakresie ilości jednoczesnych naprowadzeń samolotów myśliwskich na cele powietrzne ;
- niszczenie celów powietrznych na dalekich podejściach do osłanianych rejonów i obiektów ;
- duży stopień skuteczności niszczenia celów powietrznych przez aktywne środki OP ;
- ścisłe współdziałanie lotnictwa myśliwskiego z naziemnymi środkami obrony powietrznej, a szczególnie z artylerią

rakietową OP ;

- ściśle współdziałanie z sąsiednimi systemami OP: Frontu, Marynarki Wojennej i sąsiednich państw.

III. SKŁAD. STRUKTURA ORGANIZACYJNA ORAZ ZADANIA WOJSK OPK.

Skład i struktura organizacyjna wojsk OPK.

Struktura organizacyjna wojsk OPK wynika z poziomu technicznego wyposażenia wojsk własnych i wojsk prawdopodobnego przeciwnika oraz z poglądów na użycie środków napełnia powietrznego i środków obrony powietrznej kraju.

Skład wojsk OPK : W skład wojsk OPK wchodzi :

- rodzaje wojsk biorące bezpośredni udział w niszczeniu nieprzyjaciela powietrznego; artyleria rakietowa OP, lotnictwo myśliwskie, artyleria lufowa OP i działające wspólnie z nimi wojska radiotechniczne ;
- wojska specjalne : oddziały przeciwdziałania radioelektro- nicznego, rozpoznania radiowego, łączności, inżynieryjne, chemiczne, samochodowe i inne.

Podstawowe rodzaje wojsk OPK : artyleria rakietowa i lufowa OP, lotnictwo myśliwskie i wojska radiotechniczne, występują jako oddziały i związki taktyczne. Połączenie wszystkich rodzajów wojsk OPK w jednolitą organizację występuje od szeregu operacyjno-taktycznego - korpusu OPK i wyżej.

Artyleria rakietowa i lufowa OPK składa się z poszczególnych związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów.

Na uzbrojeniu artylerii rakietowej OP znajdują się zestawy rakietowe zdolne do niszczenia celów powietrznych od wysokości małych do wysokości stratosferycznych, rzędu 35000 m. Na uzbrojeniu artylerii lufowej OP znajduje się sprzęt małego /57mm armaty/ i średniego /85 mm armaty/ kalibru.

Podstawową jednostką taktyczną artylerii rakietowej jest pułk /bragada/ artylerii rakietowej OPK, natomiast jednostką ogniową jest dywizjon ogniowy. Związki³ taktycz-

-nym jest dywizja artylerii raketowej OPK.

Podstawową jednostką taktyczną artylerii lufowej OPK jest pułk, a jednostką ogniową - bateria. Pułk artylerii lufowej OPK może mieć na uzbrojeniu sprzęt jednego lub różnych kalibrów.

Lotnictwo myśliwskie OPK składa się z oddziałów i pododdziałów. Podstawową jednostką taktyczną jest pułk lotnictwa myśliwskiego OPK. Eskadra i klucze lotnictwa myśliwskiego są pododdziałami taktycznymi. Na uzbrojeniu lotnictwa myśliwskiego znajdują się :

- wysokościowe samoloty pościgowe przeznaczone głównie do niszczenia środków napadu powietrznego nieprzyjaciela lecących na dużych i stratosferycznych wysokościach z prędkością naddźwiękową ;
- samoloty pościgowe przeznaczone do niszczenia samolotów nieprzyjaciela na małych, średnich i dużych wysokościach ;
- samoloty myśliwskie mogące przez dłuższy czas przebywać w powietrzu i niszczyć cele na dalekich podejściach do broniowych rejonów i obiektów.

Wojska radiotechniczne składają się z samodzielnych oddziałów i pododdziałów. Podstawową jednostką taktyczną w wojskach radiotechnicznych OPK jest samodzielny batalion radiotechniczny /samodzielny pułk radiotechniczny/, natomiast pododdziałem taktycznym - kompania radiotechniczna. Na uzbrojeniu wojsk radiotechnicznych OPK znajdują się :

- stacje radiolokacyjne dalekiego zasięgu ;
- stacje radiolokacyjne wykrywania i naprowadzania ;
- stacje radiolokacyjne wykrywania celów na małych wysokościach ;
- stacje radiolokacyjne pomiaru wysokości ;
- aparatura zautomatyzowanego dowodzenia i naprowadzania

III oraz wskazywania celów dla artylerii raketowej OPK /"Wozduch-1P"/.

Oddziały przeciwdziałania radiocielektronicznego składają się z kompanii zakłóceń radiotelegraficznych celowniczków bombowych i kompanii zakłóceń łączności radiowej. Wykorzystuje się je w sposób scentralizowany, według jednolitego planu Sztabu armii OPK, a w wyjątkowych wypadkach przydziela się je korpusowi OPK.

Korpus obrony powietrznej kraju jest związkiem operacyjno-taktycznym i przeznaczony do obrony ważniejszych kierunków, rejonów i obiektów kraju przed uderzeniami, rozpoznaniem i dywersją nieprzyjaciela powietrznego. Wchodzi on w skład wojsk OPK /armii OPK/. W skład korpusu OPK wchodzi związek i oddziały poszczególnych rodzajów wojsk OPK oraz wojsk specjalnych. Skład bojowy oraz rejon Obrony Korpusu są zależne i zależą od zadania bojowego, miejsca i roli jego w ogólnym systemie OPK, ważności kierunków powietrznych przechodzących przez rejon obrony danego korpusu, ugrupowanie sił i środków sąsiadów oraz składu i ugrupowania lotnictwa nieprzyjaciela na danym teatrze działań bojowych. W związku z tym w skład korpusu może wchodzić :

- od 3-ech do 5-ciu, a nawet więcej, pułków lotnictwa myśliwskiego OPI ;
- jeden /a/ i więcej pułków /brygady, dywizji/ artylerii raketowej OPK ;
- jeden - dwa i więcej pułków artylerii luźowej OPK ;
- około trzech samodzielnych batalionów radiotechnicznych oraz oddziały i pododdziały wojsk specjalnych.

Rozpatrując wojska OPK jako rodzaj sił zbrojnych i uwzględniając ich przeznaczenie należy podkreślić, że struktura organizacyjna wojsk OPK w całości i ich działalność bojową powinna zapewnić :

- ciągle utrzymanie wojsk OPK w wysokim stanie gotowości bojowej ;
- użycie wojsk OPK w czasie ich działań bojowych według jednolitego zamiaru i planu ;
- szerokie stosowanie manewru wojsk OPK w celu stworzenia dogodnego stosunku sił na głównych powietrznych kierunkach operacyjnych ;
- możliwość realizacji kontroli ustalonych reżimów lotów lotnictwa na obszarze kraju ;
- stworzenie na obszarze kraju jednolitego systemu radiolokacyjnego ;
- angażowanie sił i środków OP wojsk Frontu, Marynarki Wojennej i sąsiednich państw Układu Warszawskiego do walki z nieprzyjacielem w powietrzu, jak również ścisłe współdziałanie z wojskami rakietowymi i lotnictwem wsparcia, prowadzącymi walkę ze środkami napadu powietrznego w celu zmniejszenia mocy powietrzno-jądrowej nieprzyjaciela.

Wymagania stawiane OPK i zadania rodzajów wojsk OPK.

Struktura organizacyjna, zadania i ocena realnych możliwości prawdopodobnego przeciwnika w wykonaniu masowych uderzeń powietrzno-jądrowych na życiowo ważne ośrodki przemysłowo-ekonomiczne, polityczno-administracyjne i inne świadczy o tym, że w warunkach współczesnej wojny przed obroną powietrzną kraju będą postawione szczególnie ważne wymagania. Do tych wymagań należy zaliczyć :

- po pierwsze, siły i środki OPK powinny znajdować się w stałej gotowości bojowej do natychmiastowych działań wojennych

wojennych. Ugrupowanie sił i środków oraz organizacja systemu dowodzenia wojskami OPK nie powinny ulegać istotnym zmianom w warunkach przejścia kraju na stopę wojenną. Zorganizowany w czasie pokoju system OPK powinien zapewnić natychmiastowe odparcie niespodziewanego zmasowanego nalotu środków napadu powietrznego nieprzyjaciela i w ten sposób zapewnić normalną działalność państwa oraz zorganizowane przystąpienie jego sił zbrojnych do wojny. Wymaganie to jest podstawowym i powinno być rozpatrywane jako główne kryterium, określające siłę i zdolność bojową OPK do wykonania postawionych zadań ;

- po drugie, w celu odparcia niespodziewanych uderzeń nieprzyjaciela z powietrza obrona powietrzna powinna obejmować całość obszaru krajów obozu socjalistycznego, a zatem powinna być zorganizowana i działać według jednolitego planu ;
- po trzecie, główny wysiłek OPK powinien być skoncentrowany na osłonie ważnych rejonów przemysłowo-ekonomicznych, ośrodków administracyjno-politycznych kraju i innych obiektów posiadających decydujące znaczenie w osiągnięciu sukcesów prowadzonej wojny;
- po czwarte, współczesna OPK powinna zapewnić prowadzenie walki nie tylko z pilotowanymi środkami napadu, lecz i z беспilotowymi, jak samoloty-pociski "ziemia-ziemia" i "powietrze-ziemia" oraz rakiety balistyczne. Należy tutaj wyjaśnić, że rakiety balistyczne, których prędkość przekracza liczbę M trzykrotnie /M 3/ mogą być niszczone w locie tylko antyrakietami ;
- po piąte, OPK powinna być dla środków napadu powietrznego trudną do pokonania. To znaczy, zapewniająca ciągłą walkę ze wszystkimi środkami napadu powietrznego, która wejdą w zasięg jej środków ogniowych i zadanie im maksymalnych strat ;
- po szóste, OPK powinna być trwałą i o wysokiej skuteczności, zdolną nie tylko do przeciwstawiania się uderzeniom

nieprzyjaciela powietrznego leca i do rozbicia^{jego} w walkach powietrznych.

Do osiągnięcia takich walorów OPK niezbędny jest wysoki stan moralno-polityczny wojsk i należyte ich wyszkolenie bojowe, jak również bardzo dobry stan uzbrojenia i sprzętu bojowego, jak najbardziej celowe ugrupowanie wojsk i głębokie ich urautowanie, zabezpieczenia na czas ich działań bojowych oraz przygotowanie sawcesu odpowiednich odwołów i zapasów środków materiałowych.

- po siódme, OPK powinna być aktywną i posiadać wysoką zdolność manewrową. Aktywność OPK wyraża się w tym, że jej wojska sawsze powinny poszukiwać nieprzyjaciela powietrznego i skutecznie go niszczyć. Aktywność obrony powietrznej osiąga się również przez wykorzystanie⁷ jej w celach możliwości bojowych wszystkich rodzajów sił zbrojnych, z swłasosm lotnictwa uderzeniowego i rakiet. Wojska obecny powietrznej sawsze powinny być w gotowości do wykonania manewru, a w pierwszej kolejności lotnictwo myśliwskie. Szczególnego znaczenia nabiera tutaj niezawodność dowodzenia. Niezawodność dowodzenia wojskami obrony powietrznej osiąga się przez posiadanie szeroko rozgąęsionej sieci stanowisk dowodzenia, szerokie zastosowanie środków automatyzacji, telewizji, trwałej wielokanałowej i szybko działającej łączności szyfrowej z podładnymi, współdziałającymi i nadrzędnymi sztabami;

- po ósme, OPK powinna być maskowana przed nieprzyjacielem. W ten sposób utrudnia się nieprzyjacielowi jej pokonanie oraz obniża się jego możliwości jej oboawładzenia. Stwarza to również sprzyjające warunki wykonania niespodziewanego przeciwdziałania środkom napadu powietrznego nieprzyjaciela.

Zadania wojsk OPK.

Podstawowym zadaniem wojsk OPK jest zniszczenie atakującego z powietrza nieprzyjaciela, skuteczna obrona ważnych obiektów kraju /ośrodki przemysłowo-ekonomiczne, polityczno-

- administracyjne i inne/. Zabezpieczenie przedsięwzięć mobilizacyjnych i rozwinięcia sił zbrojnych na teatrze działań wojennych w początkowym okresie wojny. Szczególnie ważnym zadaniem OPK w warunkach wojny jądrowej jest uchronienie ludności od masowych strat.

W warunkach pokojowych podstawowym zadaniem wojsk OPK jest niedopuszczenie do przenikania w przestrzeń powietrzną kraju samolotów i innych aparatów latających państw kapitalistycznych. Licząc się z tym, że przyszła wojna może rozpocząć się nagle, bez wypowiedzenia, to wojska OPK powinny być również w stałej gotowości do odparcia niespodziewanych masowych uderzeń lotnictwa i bezpilotowych środków napadu powietrznego nieprzyjaciela.

W początkowym okresie wojny podstawowym zadaniem wojsk OPK będzie zniszczenie w powietrzu sił i środków napadu powietrznego nieprzyjaciela i zerwanie jego planów skierowanych na dezorganizację kierowania państwem, zniszczenia naszego lotnictwa i środków rakietowych na ziemi, salomani ducha moralnego narodu, rozgromienie sił zbrojnych i uchwylenie inicjatywy w wojnie. Obrona powietrzna kraju w tym okresie powinna zapewnić warunki wykonania uderzeń odwetowych i szybkie rozwinięcie sił zbrojnych.

W następnych etapach wojny zadania wojsk OPK będą zmieniły się w zależności od ogólnej sytuacji, jednakże w dalszym ciągu podstawowym zadaniem pozostanie niesawonna obrona ważniejszych obiektów kraju przed rażeniem ich bronią jądrową oraz uchronienie ludności od masowych strat. Na równi z tym wojska OPK będą brać udział w osłonie wojsk znajdujących się na obrzeżach kraju. Oddziały i związki wojsk OPK znajdujące się w rejonach przyfrontowych i nadmorskich będą brać aktywny udział w operacjach wojsk lądowych i Marynarki Wojennej, osłaniając ich najważniejsze sgrupowania i obiekty.

Należy podkreślić, że sukces wykonania wszystkich zadań przez wojska OPK jest uzależniony od ścisłego współdziałania ich z innymi rodzajami sił zbrojnych. Rakietowa artyleria naziemna i lotnictwo wykonując własne zadanie w celu zniszczenia środków napadu powietrznego nieprzyjaciela na jego bazach, składów uzbrojenia i przemysłu produkującego broń jądrową, rakiety i samoloty poważnie ograniczą możliwość nieprzyjaciela w wykonaniu uderzeń na obiekty kraju, sprzyjając w ten sposób wojskom OPK w realizacji ich własnych zadań. W tym czasie, wojska OPK osłaniając bazowanie lotnictwa i pozycje startowe rakiet będą przyczyniać się do osiągnięcia powodzenia ich działań bojowych. Wojska lądowe i Marynarka wojenna w toku operacji zaczepnych, niszcząc i uchiągając bazy lotnicze i morskie nieprzyjaciela oraz pozycje startowe rakiet i składy broni jądrowej okazują bezpośrednią pomoc wojskom OPK w wykonaniu ich własnych zadań.

Z kolei, wojska OPK biorą aktywny udział w operacjach wojsk lądowych /Marynarki Wojennej/, osłaniając ich częścią sił w rejonach koncentracji, w czasie przegrupowań w głębi kraju i w czasie marszu do linii frontu, Działalność bojową Marynarki Wojennej wojska OPK osłaniają na głębokość odpowiadającą możliwości działania samolotów myśliwskich.

IV. RODZAJE WOJSK OPK, ICH CHARAKTERYSTYKA I PRZEZNACZENIE ORAZ ZASADY UŻYCIA.

Zadanie walki z nieprzyjacielem powietrznym nie może być wykonane przez jeden rodzaj wojsk, bowiem nie ma w chwili obecnej takiego uniwersalnego środka, który zagwarantowałby niszczenie w powietrzu wszystkich samolotów, samolotów - pocisków i rakiet balistycznych we wszelkich warunkach sytuacji.

Istniejące środki walki z nieprzyjacielem w powietrzu, na skutek posiadania specyficznych sobie braków, mogą jedynie każdy w oddzielności wykonać część zadań powierzonych OPK. Dlatego też wojska OPK posiadają w swoim składzie różne rodzaje wojsk, obok wojsk bezpośrednio biorących udział w niszczeniu nieprzyjaciela powietrznego, w ich składzie znajdują

-ją się również wojska specjalne, pomocnicze.

Artyleria raketowa obrony powietrznej jest podstawowym rodzajem wojsk OPK. Ona przeznaczona jest do ochrony przed uderzeniami z powietrza dużych ośrodków i rejonów przemysłowo-ekonomicznych, administracyjno-politycznych, zakładów przemysłowych ważniejszych gałęzi gospodarki państwowej, urządzeń hydrotechnicznych, dużych elektrowni, węzłów kolejowych i mostów, wojskowych baz morskich, składów broni jądrowej, pozycji balistycznych rakiet "ziemia-ziemia" ugrupowań wojsk i obiektów tyłów Frontu oraz innych obiektów posiadających ważne znaczenie państwowe i wojskowe.

Artyleria raketowa OPK charakteryzuje się dużą skutecznością strzelania, możliwościami niszczenia współczesnych samolotów i samolotów-pocisków, zdolnością niszczenia celów powietrznych stosujących aktywne i bierne zakłócenia oraz stosujących manewr przeciwrakietowy, możliwościami strzelania do celów o małej powierzchni odbicia energii elektromagnetycznej i przede wszystkim może prowadzić działania bojowe niezależnie od warunków atmosferycznych, pory roku i doby.

Podstawowe zasady bojowego zastosowania artylerii raketowej OPK polegają na :

- koncentracji jej głównych wysiłków na osłonie ważniejszych obiektów i rejonów z kierunków najbardziej prawdopodobnych działań nieprzyjaciela powietrznego ;
- zdolności postawionego zadania z posiadanymi siłami i środkami oraz maksymalnemu wykorzystaniu możliwości ogniotwórczych ;
- uzgodnionemu ugrupowaniu sił i środków oraz zachowaniu ich żywotności ;
- zapewnieniu niezawodnego i ściślego współdziałania pomiędzy różnymi zestawami rakiet, z lotnictwem myśliwskim i innymi środkami OPK ;

- zachowaniu wysokiej gotowości bojowej i ciągłym wzajemnym zabezpieczeniem działań bojowych.

Artyleria raketowa OPK, osłaniając obiekty na obszarze kraju stosuje ugrupowania obiektowe, strefowe i strefowo-obiektowe.

Ugrupowanie obiektowe charakteryzuje się rozmieszczeniem oddziałów i związków artylerii raketowej OPK w celu bezpośredniej osłony obiektów, z uwzględnieniem zasady osłony określonej ze wzmocnieniem najbardziej prawdopodobnego kierunku nalotu lotnictwa nieprzyjaciela.

Strefowe ugrupowanie charakteryzuje się rozmieszczeniem oddziałów i związków artylerii raketowej OPK w określonych rejonach kraju z uwzględnieniem ciągłych zmniejszających pasów niszczenia nieprzyjaciela powietrznego wokół dużej ilości obiektów przemysłowych, rozmieszczonych w sposób zwarty lub dużych rejonów przemysłowych na bliskich i bezpośrednich podejściach do nich.

Ugrupowanie strefowo-obiektowe charakteryzuje się tym, że wewnątrz strefy poszczególne obiekty są jeszcze osłaniane przez oddziały /związki/ artylerii raketowej. Może być również i tak, że oddziały /związki/ artylerii raketowej OPK, znajdujące się w ugrupowaniu strefowym, bronią jednocześnie ważnego obiektu, stosując ugrupowanie obiektowe.

Ponadto artyleria raketowa obrony powietrznej kraju może stosować ugrupowanie rubieżowe, które charakteryzuje się rozmieszczeniem oddziałów i związków artylerii raketowej OPK liniowo na podejściach do ważnych rejonów kraju w celu osłony dużych obszarów z określonych kierunków.

W stosunku do ugrupowania artylerii raketowej OPK stawia się następujące wymagania :

- zapewnienie maksymalnego wykorzystania możliwości ogniowych zestawów raketowych w czasie walki z nieprzyjacielem powietrznym do rubieży bombardowania /odpalania rakiet, strzelania/ ;
- niezawodność i ciągłość dowodzenia związkami, oddziałami,

- pododdziałami artylerii raketowej OPK ;
- zapewnienie możliwości prowadzenia działań bojowych w warunkach stosowania przez nieprzyjaciela zakłóceń radio i radiolokacyjnych ;
  - zapewnienie żywotności pododdziałów, oddziałów i związków artylerii raketowej OPK w warunkach stosowania przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia.

Do ważniejszych zadań artylerii raketowej OPK należy zaliczyć niszczenie wysokościowych celów powietrznych o małej powierzchni odbicia, celów nisko lecących i celów stosujących zakłócenia.

Artyleria lufowa obrony powietrznej kraju przeznaczona jest do obrony małych pojedynczych obiektów przed uderzeniami lotnictwa nieprzyjaciela, działającego przede wszystkim na małych i średnich wysokościach. Jest ona środkiem bezpośredniej obrony obiektu i niszczy cele te, które przedarły się bezpośrednio do obiektu przez strefę działań IM i artylerii raketowej OP.

Chociaż artyleria lufowa OPK jest sukcesywnie zamieniana artylerią raketową, to jednak do czasu otrzymania zestawów artylerii raketowej, zdolnych do niszczenia celów powietrznych na bardzo małych wysokościach, będzie ona stanowiła w dalszym ciągu ważny element systemu OPK.

Lotnictwo myśliwskie jest podstawowym i najbardziej manewrowym rodzajem wojsk OPK. Jest ono przeznaczone do niszczenia nieprzyjaciela powietrznego na dalekich i bliskich podejściach do osłanianych rejonów i obiektów. Działania bojowe lotnictwa myśliwskie prowadzi zarówno samodzielnie, jak i w ścisłym współdziałaniu naziemnymi środkami OPK, zwłaszcza z artylerią raketową.

W zakresie użycia i organizacji działań bojowych lotnictwa myśliwskiego OPK stawia się następujące wymagania :

- utrzymanie stałej gotowości bojowej. Zapewnienie stałej gotowości bojowej lotnictwa myśliwskiego jest uwarunkowane przede wszystkim wysokim poziomem wyszkolenia bojowego całego składu osobowego i wykonaniem takich przedsięwzięć jak : ustalanie stałego dyżuru bojowego pododdziałów, składów bojowych SD i środków dowodzenia, utrzymanie sprzętu bojowego i wszystkich środków zabezpieczenia w stanie eksploatacyjnym oraz opracowanie zawczasu planów działań bojowych ;
- koncentracja w krótkim okresie czasu głównych wysiłków lotnictwa myśliwskiego na głównych kierunkach działań nieprzyjaciela powietrznego. W tym celu lotnictwo myśliwskie stosuje przegrupowanie sił i manewr. Przegrupowanie wykonuje się w celu stworzenia nowego lub wzmocnienia wcześniejszego ugrupowania IM na głównych kierunkach obrony powietrznej. Manewr lotnictwem myśliwskim stosuje się w celu uzyskania przewagi sił nad nieprzyjacielem w powietrzu po przez wykorzystanie myśliwców na pełny zasięg lotu i przecelowania ich w toku walki z jednych celów na inne;
- ciągłość oddziaływania na nieprzyjaciela powietrznego. Ciągłość oddziaływania uzyskuje się przez głębokie umocowanie sił IM na ziemi i w powietrzu, wykonania w swoim czasie manewru na zagrożone kierunki i ścisłe /dokładne/ współdziałanie oddziałów lotnictwa myśliwskiego z innymi rodzajami wojsk OPK;
- Ciągłe i trwałe dowodzenie IM. Ciągłość i trwałość dowodzenia uzyskuje się przez przygotowaną zawczasu sieć SD i PK, wysoki poziom przygotowania ich składów bojowych i postawienie na czas zadań bojowych oddziałów i pododdziałów lotnictwa myśliwskiego.

Podstawę współdziałania pomiędzy oddziałami i pododdziałami IM stanowi podział zadań i wspólne uzgodnienie wysiłków według poszczególnych celów powietrznych i rubieży, a pomiędzy IM i artylerią rakietową OPK - podział zadań i wspólne uzgodnienie wysiłków według poszczególnych celów powietrznych.

Ugrupowanie IM organizuje się z uwzględnieniem posiadanej sieci lotniskowej, ugrupowania artylerii raketowej OPK, najbardziej prawdopodobnych kierunków nalotów środków napadu powietrznego nieprzyjaciela i zabezpieczenia wprowadzenia do walki głównych sił lotnictwa myśliwskiego na określonych podejściach do bronionych obiektów.

Do ważniejszych zadań lotnictwa myśliwskiego należy zaliczyć niszczenie celów powietrznych, wykonujących lot na małych, średnich i dużych wysokościach, w trudnych warunkach atmosferycznych i w warunkach stosowania przez nieprzyjaciela zakłóceń.

Wojska radiotechniczne są przeznaczone do prowadzenia rozpoznania radiolokacyjnego nieprzyjaciela powietrznego, powiadamiania o nim wojsk i obiektów oraz do radiolokacyjnego zabezpieczenia działań bojowych Lotnictwa myśliwskiego, artylerii raketowej i lufowej OP i jednostek radioelektronicznego przeciwdziałania. Ponadto wojska radiotechniczne mogą brać udział w radiolokacyjnej kontroli i zabezpieczeniu lotów własnego lotnictwa, w obserwacji sytuacji naziemnej /morskiej/ i atmosferycznej, a także do określania wybuchów jądrowych i śledzenia ruchu obłoków pyłu promieniotwórczego.

Do głównych zasad organizacji systemu radiolokacyjnego OPK należy zaliczyć :

- utworzenie jednolitego systemu radiolokacyjnego na całym obszarze kraju z uwzględnieniem systemu radiolokacyjnego państw sąsiednich ;
- zgodność systemu z ogólnym zamiarem OPK i operacyjnym ugrupowaniem wojsk OP ;
- zgodność systemu z operacyjnymi i taktycznymi możliwościami ugrupowania wojsk ;
- zapewnienie dużej żywotności całości systemu /odporność na uderzenia jądrowe i zakłócenia radioelektroniczne/ ;
- ekonomiczne wykorzystanie sił i środków do organizacji systemu ;

- zgodność systemu z właściwościami i potrzebami teatru działań wojennych.

Podstawą systemu radiolokacyjnego jest ugrupowanie pododdziałów radiolokacyjnych na obszarze kraju, tworzących ciągłe pole radiolokacyjne. Ugrupowanie wojsk radiotechnicznych powinno zapewnić wykrycie na czas nieprzyjaciela powietrznego, zabezpieczenie naprowadzania samolotów myśliwskich na cele powietrzne oraz wskazywanie celów naziemnym środkom OP, zwłaszcza artylerii rakietowej. Przy organizacji ciągłego pola radiolokacyjnego wykrywania i naprowadzania należy przede wszystkim zwrócić uwagę na małe i stratosferyczne wysokości, które najczęściej będą wykorzystywane przez nieprzyjaciela powietrznego.

2
Z pośród wojsk specjalnych szczególnie miejsce zajmują wojska przeciwdziałania radioelektronicznego. Wojska przeciwdziałania radioelektronicznego są przeznaczane do obniżania przy pomocy zakłóceń radioelektronicznych środków radiotechnicznych nieprzyjaciela, przeznaczonych do dowodzenia lotnictwem i kierowania rakietami.

Przeciwdziałanie radioelektroniczne w wojskach OPK jest jednym z czynnych przedsięwzięć walki z nieprzyjacielem powietrznym, przeprowadzanym w celu zmniejszenia skuteczności jego działań bojowych.

Właściwości bojowe wojsk przeciwdziałania radioelektronicznego pozwalają :

- zmniejszyć dokładność bombardowania i strzelania kierowanymi rakietami "powietrze-ziemia" przy pomocy samolotowych środków radiolokacyjnych ;
- zmniejszyć dokładność trafienia rakiet "ziemia-ziemia" ;
- zmniejszyć dokładność naprowadzania samolotów i kierowanych rakiet /samolotów-pocisków/ na obiekty uderzenia przy pomocy systemu radiolokacyjnego ;

- udaremnić prowadzenie rozpoznania radiolokacyjnego przez samoloty nieprzyjaciela ;
- uniemożliwić nieprzyjacielowi dowodzenie samolotami w powietrzu w czasie nalotów na obiekty kraju ;
- utrudnić pracę samolotowych środków zakłóceń radiowych nieprzyjaciela.

Srodki przeciwdziałania radioelektronicznego powinny być stosowane w decydujących momentach działań bojowych, kompleksowo, w sposób zmasowany i niespodziewanie dla przeciwnika, na ważniejszych kierunkach działań jego środków napadu powietrznego. Przy tym powinno się uwzględnić ścisłe ich współdziałanie z rozpoznaniem radiowym i środkami radiotechnicznymi własnych wojsk.

Pozostałe wojska specjalne : łączności, rozpoznania radioelektronicznego, inżynieryjne, chemiczne, samochodowe i inne, przeznaczone do zabezpieczenia działań bojowych aktywnych środków OPK, stanowią wspólnie z nimi całość jednolitego systemu OPK.

Z A K O N C Z E N I E

Ciągły rozwój i doskonalenie środków napadu powietrznego oraz ich domena w przenoszeniu broni jądrowej spowodowały, że problemy obrony powietrznej kraju w dobie obecnej nabrały szczególnego znaczenia dla państwa. Dlatego też, jeśli obrona powietrzna w minionych wojnach spełniała niekiedy rolę drugorzędą, to obecnie zdecydowanie przekształciła się ona w zespół wojskowych i cywilnych przedsięwzięć mających życiowe ważne znaczenie dla bezpieczeństwa kraju, a wojska OPK przekształciły się w samodzielny rodzaj sił zbrojnych.

W obecnym okresie w rozwoju sił zbrojnych dużą uwagę poświęca się na rozwójowi i udoskonaleniu obrony powietrznej kraju. Wojska OPK wyposażone są w nowoczesny sprzęt bojowy i środki dowodzenia, systematycznie doskonalą się ich organizację i system dowodzenia. W warunkach złożonej techniki bojowej wojsk OPK i środków dowodzenia, szczególne znaczenie posiada problem wyszkolenia bojowego wojsk obrony powietrznej. Skomplikowany sprzęt bojowy i konieczność ciągłych dyżurów bojowych zmusza wojska OPK do bardzo intensywnego ich szkolenia, bowiem poziom wyszkolenia bojowego posiada szczególne znaczenie dla jak najpełniejszego wykorzystania możliwości bojowych aktywnych środków OP w walce z nieprzyjacielem w powietrzu i tym samym zapewnienie wysokiej skuteczności całej obrony powietrznej kraju.

Należy mieć na uwadze, że obecnie nie ma jeszcze takiego środka, który byłby w stanie samodzielnie wykonać wszystkie zadania obrony powietrznej. A więc skutecznie niszczyć w powietrzu wszystkie środki napadu powietrznego nieprzyjaciela. Zadanie to może być wykonane jedynie w warunkach posiadania różnych środków aktywnej obrony powietrznej i stosowania innych przedsięwzięć smniejszających skuteczność działania nieprzyjaciela powietrznego. Znajdujące się obecnie w składzie wojsk OPK: LM, artyleria raketowa i lufowa OP oraz środki radiotechniczne radioelektronicznego przeciwdziałania wymagają od dowódców i sztabów szczególnych umiejętności w racjonalnym ich zastosowaniu bojowym

i zapewnieniu im warunków skutecznego przeciwdziałania groź-
bona napadu powietrznego. Tylko połączony wysiłek tych środ-
ków, działających według jednolitego planu może sam zapewnić
maksymum powodzenia w wykonaniu całości zadań obrony
powietrznej kraju.

We współczesnych warunkach szczególne znaczenie posiada
da aktywne niszczenie środków napadu na ziemi, przed ich
startem, bowiem jest dla nich ^{wspomaga} szczególnie niekorzystna sytu-
acja, gdyż narażone są ~~znacząco~~ na masowe straty od broni
jądrowej. Tak więc niszczenie środków napadu powietrznego
na ziemi posiada istotne znaczenie dla zapewnienia bezpiecze-
ństwa kraju przed uderzeniami z powietrza. Ten rodzaj dzia-
łalności bojowej sił zbrojnych wskazuje na konieczność
współdziałania Wojsk OPK z tymi wojskami, których działa-
ność składa się na wykonanie całości zadań obrony kraju przed
środkami napadu powietrznego nieprzyjaciela.

A U T O R

Uchanski
płk dr. Jan UCHANSKI

Wydruk. w 13000
Zeg. Nr. 1-15 Biał. Szkol.
Wykon. płk J. UCHANSKI
Druk MB dn. 17. XI. 63r
Nr. ks. masz. 618/WL
Odbite z nr. 642/WL